

THE TWENTY-SECOND LETTER

In His Name!

And there is nothing but it glorifies Him with
praise.(17:44)

[This letter consists of two topics; the first summons
believers to brotherhood and love.]

{NOTE: The present translation of the Twenty -Second
Letter was made by Hamid Algar, Prof. of Near Eastern
Studies in Univ. of California, Berkeley, U.S.A., and first
published in 1976. It has been slightly amended to fit the
present work.}

First Topic

In the Name of God, the Merciful, the Compassionate.
Verily the believers are brethren; so reconcile then your
brothers. (49:10) * Repel evil with what is better than it;
then the one between whom and yourself enmity prevails
will become like your friend and intimate.(41:34) *
Those who suppress their anger and forgive people -
verily God loves those who do good.(3:134)

Dispute and discord among the believers,
and partisanship, obstinacy and envy, leading to rancour
and enmity among them,
are repugnant and vile, are harmful and sinful, by the
combined testimony of wisdom and the supreme
humanity that is Islam, for personal, social, and spiritual
life.

They are in short, poison for the life of man.
We will set forth six of the extremely numerous aspects of
this truth.

#2

First Aspect

They are sinful in the view of truth.

O unjust man nurturing rancour and enmity against a
believer!

Let us suppose that you were on a ship, or in a house,
with nine innocent people and one criminal.

If someone were to try to make the ship sink, or to set the
house on fire, because of that criminal, you know how
great a sinner he would be.

You would cry out to the heavens against his sinfulness.

YİRMİİKİNCİ MEKTUB

بِسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

[Şu Mektub, iki mebhaştır. Birinci Mebhas, ehl-i imanı
uhuvvete ve muhabbete davet eder.]

Birinci Mebhas

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ
إِذْفَعُ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ
كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ
وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ

Mü'minlerde nifak ve şikak,

kin ve adavete sebebiyet veren tarafgirlik ve inad ve
hased;

hakikatça ve hikmetçe ve insaniyet-i kübra olan
İslâmiyetçe ve hayat-ı şahsiyeye ve hayat-ı içtimaiyeye ve
hayat-ı maneviyeçe çirkin ve merduddur, muzır ve
zulümdür

ve hayat-ı beşeriye için zehirdir.

Şu hakikatın gayet çok vücuhundan altı vechini beyan
ederiz:

Birinci Vecih

Hakikat nazarında zulümdür.

Ey mü'mine kin ve adavet besleyen insafsız adam!

Nasilki sen bir gemide veya bir hanede bulunsan, seninle
beraber dokuz masum ile bir câni var.

O gemiyi gark ve o haneyi ihrak etmeye çalışan bir
adamın, ne derece zulmettiğini bilirsin.

Ve zalimliğini, semavata işittirecek derecede bağıracağını.

Even if there were one innocent man and nine criminals aboard the ship, it would be against all **rules of justice** to sink it.

So too, if there are in the person of a believer, who may be compared to a **dominical dwelling**, a **divine ship**, not nine, but as many as twenty **innocent attributes** such as belief, Islam, and neighbourliness;

and if you then nurture rancour and enmity against him on account of one **criminal attribute** that harms and displeases you,

attempting or desiring the **sinking** of his being, the **burning** of his house, then you too will be a criminal guilty of a great atrocity.

Second Aspect

They are also sinful in the view of wisdom,

for it is obvious that enmity and love are opposites, just like light and **darkness**;

while maintaining their respective essences, they cannot be **combined**.

If love is truly found in a heart, by virtue of the **predomination** of the causes that produce it,

then enmity in that heart can only be metaphorical, and takes on the form of compassion.

The believer loves and should love his brother, and is pained by any evil he sees in him. He attempts to reform him not with harshness but gently.

It is for this reason that the Hadith of the Prophet (UWBP) says, "No believer should be angered with another and cease speaking to him for more than three days."

Bukhari, Adab, 57, 62; Isti'dhan, 9; Muslim, Birr, 23, 25, 26; Abu Da'ud, Adab, 47; Tirmidhi, Birr, 21, 24; Ibn Maja, Muqaddima, 7; Musnad, i, 176, 183; iii, 110, 165, 199, 209, 225; iv, 20, 327, 328; v, 416, 421, 422

If the causes that produce enmity **predominate**, and true enmity takes up its seat in a heart,

then the love in that heart will become **metaphorical**, and take on the form of **artifice** and **flattery**.

O unjust man! See now what a great sin is rancour and enmity toward a brother believer!

If you were to say that ordinary small stones are more valuable than the Ka'ba and greater than **Mount Uhud**, it would be an ugly absurdity.

So too, belief which has the value of the Ka'ba, and Islam which has the splendour of Mount Uhud, as well as other **Islamic attributes**, demand love and **concord**;

but if you prefer to belief and Islam certain **shortcomings** which arouse hostility, but in reality are like the small stones

Hattâ bir tek masum, dokuz cânî olsa; yine o gemi hiç bir **kanun-u adaletle** batırılmaz.

Aynen öyle de: Sen, **bir hane-i Rabbanîye** ve **bir sefine-i İlahîye** olan bir mü'minin vücudunda iman ve İslâmiyet ve komşuluk gibi dokuz değil, belki yirmi **sifât-ı masume** varken;

sana muzır olan ve hoşuna gitmeyen bir **cânî sıfatı** yüzünden ona kin ve adavet bağlamakla,

o hane-i manevîye-i vücudun manen **gark** ve **ihrakına**, tahrib ve batmasına teşebbüs veya arzu etmen, onun gibi şeni' ve gaddar bir zulümdür.

İkinci Vecih

Hem hikmet nazarında dahi zulümdür.

Zira malûmdur ki: Adavet ve muhabbet, nur ve **zulmet** gibi zıddırlar.

İkisi, mana-yı hakikisinde olarak beraber **cem'** olamazlar.

Eğer muhabbet, kendi esbabının **rüchaniyetine** göre bir kalbde hakikî bulunsa,

o vakit adavet mecazî olur; acımak suretine inkılab eder.

Evet mü'min, kardeşini sever ve sevmeli. Fakat fenalığı için yalnız acır. Tahakkümler değil, belki lütufla ıslahına çalışır.

Onun için nass-ı hadîs ile: "Üç günden fazla mü'min mü'mine küsüp kat'-ı mükâleme etmeyecek."

Eğer esbab-ı adavet **galebe** çalıp, adavet hakikatıyla bir kalbde bulunsa;

o vakit muhabbet **mecazî** olur, **tasannu'** ve **temelluk** suretine girer.

Ey insafsız adam! Şimdi bak ki: Mü'min kardeşine kin ve adavet ne kadar zulümdür.

Çünkü nasıl ki sen âdi küçük taşları, Kâ'be'den daha ehemmiyetli ve **Cebel-i Uhud**'dan daha büyük desen, çirkin bir akılsızlık edersin.

Aynen öyle de: Kâ'be hürmetinde olan iman ve Cebel-i Uhud azametinde olan İslâmiyet gibi çok **evsaf-ı İslâmiye**; muhabbeti ve **ittifakı** istediği halde,

mü'mine karşı adavete sebebiyet veren ve âdi taşlar hükmünde olan bazı **kusurâtı**, iman ve İslâmiyete tercih etmek,

you too will be engaging in great injustice, foolishness, and sin!

The unity of belief necessitates also the unity of hearts, and the oneness of our creed demands the oneness of our society.

You cannot deny that if you find yourself in the same **regiment** as someone, you will form a friendly **attachment** to him;

a brotherly relation will come into being as a result of your both being submitted to the orders of a single commander.

#3

You will similarly experience a **fraternal relation** through living in the same town with someone.

Now there are ties of unity, bonds of union, and relations of fraternity as numerous as **the divine names** that are shown and demonstrated to you by the light and **consciousness** of belief.

Your **Creator**, **Owner**, **Object of Worship**, and **Provider** is one and the same for both of you; thousands of things are and the same for you.

Your Prophet (UWBP), your **religion**, your qibla are one and the same; hundreds of things are one and the same for you.

Then too your village is one, your state is one, your country is one; tens of things are one and the same for you.

All of these things held in common dictate **oneness** and unity, **union** and concord, love and brotherhood, and indeed the cosmos and the planets are similarly interlinked by unseen chains.

If, despite all this, you prefer things worthless and **transient** as a spider's web **that give rise to dispute and discord, to rancour and enmity**, and engage in true enmity towards a believer,

then you will understand **-unless your heart is dead and your intelligence extinguished-** how great is your **disrespect** for that bond of unity, your **slight** to that relation of love, your **transgression** against that tie of brotherhood !

Third Aspect

In accordance with the meaning of the verse: **No bearer of burdens can bear the burden of another**, (6:164) which expresses **pure justice**,

to nurture rancour and enmity towards a believer is like **condemning** all **the innocent attributes** found in him on account of one criminal attribute, and is hence an act of great injustice.

o derece insafsızlık ve akılsızlık ve pek büyük bir zulüm olduğunu aklın varsa anlarsın!..

Evet tevhid-i imanî, elbette tevhid-i kulûbü ister. Ve vahdet-i itikad dahi, vahdet-i içtimaiyeyi iktiza eder.

Evet inkâr edemezsin ki: Sen bir adamla beraber bir **taburda** bulunmakla, o adama karşı dostane bir **rabıta** anlarsın;

ve bir kumandanın emri altında beraber bulunduğunuzdan arkadaşane bir alâka telakki edersin.

Ve bir memlekette beraber bulunmakla **uhuvvetkârane bir münasebet** hissedersin.

Halbuki imanın verdiği nur ve **şuur** ile ve sana gösterdiği ve bildirdiği **esma-i İlahiye** adedince vahdet alâkaları ve ittifak rabitaları ve uhuvvet münasebetleri var. Meselâ:

Her ikinizin **Hâlîkınız** bir, **Mâlikiniz** bir, **Mabudunuz** bir, **Râzıkınız** bir.. bir bir, bine kadar bir bir.

Hem Peygamberiniz bir, **dininiz** bir, kibleiniz bir.. bir bir, yüze kadar bir bir.

Sonra köyünüz bir, devletiniz bir, memleketiniz bir.. ona kadar bir bir.

Bu kadar bir birler vahdet ve **tevhide**, **vifak** ve ittifakı, muhabbet ve uhuvveti iktiza ettiği ve kâinatı ve küreleri birbirine bağlayacak manevî zincirler buldukları halde;

şikak ve nifaka, kin ve adavete sebebiyet veren örümcek ağı gibi ehemmiyetsiz ve **sebatsız** şeyleri tercih edip mü'mine karşı hakikî adavet etmek ve kin bağlamak;

ne kadar o rabıta-i vahdete bir **hürmetsizlik** ve o esbab-ı muhabbete karşı bir **istihfaf** ve o münasebat-ı uhuvvete karşı ne derece bir **zulüm** ve **i'tisaf** olduğunu; **kalbin ölmemiş ise, aklın sönmemiş ise** anlarsın!

Üçüncü Vecih

Adalet-i mahzayı ifade eden **وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى** sırrına göre;

bir mü'minde bulunan câni bir sıfat yüzünden sair **masum sıfatlarını** **mahkûm etmek** hükmünde olan adavet ve kin bağlamak, ne derece hadsiz bir zulüm olduğunu

If you go further and include in your enmity all the relatives of a believer on account of a **single evil attribute** of his,

then, in accordance with the following verse in which the **active participle is in the intensive form**, **Verily man is much given to wrongdoing**, (14:34) you will have committed a still greater sin and transgression, against which truth, the Shari'a and the wisdom of Islam combine to **warn** you.

How then can you imagine yourself to be right, and say: "I am in the right"?

In the view of truth, the cause for enmity and all forms of evil is in itself evil and **is dense like clay**: it cannot **infect** or pass on to others.

If someone learns from it and commits evil, that is another question.

Good qualities that arouse love are luminous like love; it is part of their **function** to be transmitted and produce effects.

It is for this reason that the **proverb** has come into being, "The friend of a friend is a friend," {**'Ali b. Abi Talib, Nahj al-Balagha, 748-9.**}

and also that it is said, "Many eyes are beloved on account of one eye."

#4

So O unjust man! If such be the view of truth, you will understand now, **if you have the capacity for seeing the truth**, how great an offence it is to **cherish enmity** for the likeable and innocent brothers and **relatives** of a man you dislike.

Fourth Aspect

It is a sin from the point of view of personal life. Listen to the following four principles which are the base of this Fourth Aspect.

First Principle: When you know your way and **opinions** to be true, you have the right to say, "My way is right and the best."

But you do not have the right to say, "Only my way is right."

According to the sense of "The eye of contentment is too dim to perceive faults; It is the eye of anger that exhibits all vice";* your unjust view and distorted opinion cannot be the all decisive judge

and cannot condemn the belief of another as **invalid**.

'Ali Mawardi, Adab al-Dunya wa'l-Din, 10; Diwan al-Shafi'i, 91

ve bhusus bir mü'minin **fena bir sıfatından** darılıp küsüp, o mü'minin akrabasına adavetini teşmil etmek,

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ *sîga-i mübalağa ile* gayet azîm bir zulüm ettiğini, hakikat ve şeriat ve hikmet-i İslâmiye sana **ihzar** ettiği halde;

nasil kendini haklı bulursun, "Benim hakkım var" dersin?

Hakikat nazarında sebep-i adavet ve şerr olan fenalıklar, şerr ve **toprak gibi kesiftir**; başkasına **sirayet** ve in'ikas etmemek gerektir.

Başkası ondan ders alıp şerr işlese, o başka mes'eledir.

Muhabbetin esbabı olan iyilikler, muhabbet gibi nurdur; sirayet ve in'ikas etmek, **şe'nidir**.

Ve ondandır ki; "Dostun dostu dosttur" sözü, **durub-u emsal** sırasına geçmiştir.

Hem onun içindir ki; "Bir göz hatırı için çok gözler sevilir" sözü umumun lisanında gezer.

İşte ey insafsız adam! Hakikat böyle gördüğü halde, sevmediğin bir adamın, sevimli masum bir kardeşine ve **taallukatına adavet etmek**; ne kadar hilaf-ı hakikat olduğunu **hakikat-bîn isen** anlarsın.

Dördüncü Vecih

Hayat-ı şahsiye nazarında dahi zulümdür. Şu dördüncü vechin esası olarak birkaç düsturu dinle:

Birincisi: Sen, mesleğini ve **efkârını** hak bildiğin vakit; "Mesleğim haktır veya daha güzeldir" demeye hakkın var.

Fakat, "Yalnız hak benim mesleğimdir" demeye hakkın yoktur.

وَعَيْنُ الرَّضَا عَنْ كُلِّ عَيْبٍ كَلِيلَةٌ وَلَكِنَّ عَيْنَ السُّخْطِ
تُبْدِي الْمَسَاوِيَا sırınca, insafsız nazarın ve düşkün fikrin hakem olamaz.

Başkasının mesleğini **butlan** ile mahkûm edemez.

Second Principle: It is your right that all that you say should be true, but not that you should say all that is true.

For one of **insincere** intention may sometimes take unkindly to advice, and **react** against it unfavourably.

Third Principle: If you wish to nourish enmity, then direct it against the enmity in your heart, and attempt to **rid** yourself of it.

Be an enemy to your **evil-commanding soul** and its **caprice** and attempt to reform it, for it inflicts more harm on you than all else.

Do not engage in enmity against other believers on account of that **injurious** soul.

Again, if you wish to cherish enmity, there are unbelievers and **atheists** in great abundance; be hostile to them.

In the same way that the attribute of love is fit to receive love as its response, so too enmity will receive enmity as its own fitting response.

If you wish to defeat your enemy, then respond to his evil with good. For if you respond with evil, enmity will increase,

and even though he will be **outwardly** defeated, he will nurture hatred in his heart and hostility **will persist**.

But if you respond to him with good, he **will repent** and become your friend.

The meaning of the lines: "If you treat the noble nobly, he will be yours; And if you treat the vile nobly, he will revolt",* is that it is **the mark** of the believer to be **noble**, and he will become **submitted** to you by noble treatment.

* *Mutanabi. See, al-'Urf al-Tayyib fi Sharh Diwan al-Tayyib, ii, 710.*

And even if someone is apparently **ignoble**, he is noble with respect to his belief.

It often happens that if you tell an evil man, "You are good, you are good," he will become good; and if you tell a good man, "You are bad, you are bad," he will become bad.

Hearken, therefore, to these **sacred principles of the Qur'an**, for happiness and safety are to be found in them : If they pass by futility, they pass by it in honourable disdain. (25:72) * If you forgive, pardon, and relent, verily God is All-Relenting, Merciful. (64:14)

İkinci Düstur: Senin üzerine haktır ki: Her söylediğin hak olsun. Fakat her hakkı söylemeğe senin hakkın yoktur. **Her dediğin doğru olmalı. Fakat her doğruyu demek doğru değildir.**

Zira senin gibi niyeti **hâlis olmayan** bir adam, nasihati bazan damara dokundurur, **aks-ül amel** yapar.

Üçüncü Düstur: Adavet etmek istersen, kalbindeki adavete adavet et; onun **refine** çalış.

Hem en ziyade sana zarar veren **nefs-i emmare** ve **heva**-i nefisine adavet et, ıslahına çalış.

O **muzır** nefsin hatırı için, mü'minlere adavet etme.

Eğer düşmanlık etmek istersen; kâfirler, **zındıklar** çoktur; onlara adavet et.

Evet, nasıl ki muhabbet sıfatı, muhabbete lâyıktır; öyle de adavet hasleti, her şeyden evvel kendisi adavete lâıktır.

Eğer hasmını mağlub etmek istersen, fenalığına karşı iyilikle mukabele et. Çünkü eğer fenalıkla mukabele edersen, husumet tezayüd eder.

Zahiren mağlub bile olsa, kalben kin bağlar, adaveti **idame eder**.

Eğer iyilikle mukabele etsen, **nedamet eder**; sana dost olur.

إِذَا أَنْتَ أَكْرَمْتَ الْكَرِيمَ مَلَكَتْهُ وَإِنْ أَنْتَ أَكْرَمْتَ
اللَّيِّمَ تَمَرَّدًا

hükümünce; mü'minin **şe'ni**, **kerim** olmaktır. Senin ikramınla sana **müşahhar** olur.

Zahiren **leîm** bile olsa, iman cihetinde kerimdir.

Evet fena bir adama "İyisin iyisin" desen, iyileşmesi ve iyi adama "Fenasın fenasın" desen, fenalaşması çok vuku bulur.

Öyle ise

وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا

وَإِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

gibi **desatir-i kudsiye-i Kur'aniye**ye kulak ver, saadet ve selâmet ondadır.

Fourth Principle: Those who cherish rancour and enmity transgress against their own souls, their brother believer, and **divine mercy**.

For such a person condemns his soul to **painful torment** with his rancour and enmity.

He imposes torment on his soul whenever his enemy receives some bounty, and **pain** from fear of him.

If his enmity arises from **envy**, then it is the most severe form of torment.

For envy in the first place consumes and destroys the **envier**, and its harm for the one **envied** is either slight or nonexistent.

The cure for envy: Let the envious reflect on **the ultimate fate** of those things that arouse his enmity.

Then he will understand that the **beauty**, strength, rank, and wealth possessed by his rival are transient and **temporary**. Their benefit is slight, and the anxiety they cause is great.

If it is a question of **personal qualities** that will gain him reward in the hereafter, they cannot be an object of envy .

But if one does envy another on account of them, then he is either himself a **hypocrite**, wishing to destroy the goods of the hereafter while yet in this world,

or he imagines **the one whom he envies** to be a hypocrite, thus being unjust towards him.

If he rejoices at the **misfortunes** he suffers and is **grieved** by the bounties he receives, it is as if he is offended by the kindness shown towards him by divine determining (kader) and divine mercy,

as if he were criticizing and objecting to them.

Whoever criticizes divine determining is striking his head against an anvil on which it will break, and whoever objects to divine mercy will himself be deprived of it.

How might **justice** and **sound conscience** accept that the response to something worth not even a day's hostility should be a year's rancour and hostility?

You cannot condemn a brother believer for some evil you experience at his hand for the following reasons:

Firstly, divine determining has a certain share of responsibility. It is necessary to deduct that share from the total and **respond** to it with **contentment** and satisfaction.

Secondly, the share of the soul and Satan should also be deducted, and one should pity the man for having been overcome by his soul and await his **repentance** instead of becoming his enemy.

Thirdly, look at the defect in your own soul that you do not see or do not wish to see; deduct a share for that too.

Dördüncü Düstur: Ehl-i kin ve adavet hem nefesine, hem mü'min kardeşine, hem **rahmet-i İlahiyeye** zulmeder, tecavüz eder.

Çünkü kin ve adavet ile nefisini bir **azab-ı elîmde** bırakır.

Hasmına gelen nimetlerden azabı ve korkusundan gelen **elemi** nefesine çektirir, nefesine zulmeder.

Eğer adavet **hasedden** gelse, o bütün bütün azabdır.

Çünkü hased evvelâ **hâsidi** ezer, mahveder, yandırır. **Mahsud** hakkında zararı ya azdır veya yoktur.

Hasedin çaresi: Hâsîd adam, hased ettiği şeylerin **akibetini** düşünsün.

Tâ anlasın ki; rakibinde olan dünyevî **hüsün** ve kuvvet ve mertebe ve servet; fânidir, **muvaqqattır**. Faidesi az, zahmeti çoktur.

Eğer uhrevî **meziyetler** ise, zâten onlarda hased olamaz.

Eğer onlarda dahi hased yapsa; ya kendisi **riyakârdır**, âhiret malını dünyada mahvetmek ister

veyahut **mahsudu** riyakâr zanneder, haksızlık eder, zulmeder.

Hem ona gelen **musibetlerden** memnun ve nimetlerden **mahzun** olup kader ve rahmet-i İlahiyeye, onun hakkında ettiği iyiliklerden küsüyor.

Âdeta kaderi tenkid ve rahmete itiraz ediyor.

Kaderi tenkid eden başını örse vurur, kırar. Rahmete itiraz eden, rahmetten mahrum kalır.

Acaba, bir gün adavete değmeyen bir şeye, bir sene kin ve adavetle mukabele etmeyi hangi **insaf** kabul eder, **bozulmamış** hangi **vicdana** sığar?

Halbuki mü'min kardeşinden sana gelen bir fenalığı, bütün bütün ona verip, onu mahkûm edemezsin. Çünkü;

evvelâ, kaderin onda bir hissesi var. Onu çıkarıp o kader ve kaza hissesine karşı **rıza** ile **mukabele** etmek gerektir.

Sâniyen, nefis ve şeytanın hissesini de ayırıp, o adama adavet değil, belki nefesine mağlub olduğundan acımak ve **nedamet** edeceğini beklemek.

Sâlisen, sen kendi nefsinde görmediğin veya görmek istemediğin kusurunu gör; bir hisse de ona ver.

As for the small share which then remains, if you respond with forgiveness, pardon, and **magnanimity**, in such a way as to conquer your enemy swiftly and safely, then you will have escaped all sin and harm.

But if, like some drunken and crazed person who buys up fragments of glass and ice as if they were diamonds,

you respond to **worthless**, transient, temporary, and insignificant **happenings of this world** with violent enmity, permanent rancour, and perpetual hostility, **as if you were going to remain in the world** with your enemy **for all eternity**,

it would be extreme transgression, sinfulness, drunkenness, and **lunacy**.

If then you love yourself, do not permit this harmful hostility and desire for revenge, so harmful **for personal life**, to enter your heart.

If it has entered your heart, do not listen to what it says.

#6

Hear what truth-seeing Hafiz of Shiraz says: "The world is not a commodity worth **arguing over**."

It is worthless since it is transient and passing.

If this is true of the world, then it is clear how worthless and insignificant are the petty affairs of the world!

Hafiz also said: "The tranquillity of both worlds lies in the understanding of these two words: **generosity** towards friends, **forbearance** towards enemies." {Diwan-i Hafiz, 14 (Ghazal no: 5)}

If you say: "I have no choice, there is enmity within my disposition.

I cannot overlook those who antagonize me."

The Answer: If **evil character** and **bad disposition** do not exhibit any trace, and you do not act with ill intention, there is no harm.

If you have no choice in the matter, then you are unable to abandon your enmity.

If you recognize your **defect** and understand that you are wrong to have that attribute, it will be a form of repentance and **seeking of forgiveness** for you, thus delivering you from its evil effects.

In fact, we have written this Topic of the Letter in order to **make possible** such a seeking of forgiveness, to distinguish right from wrong, and to prevent enmity from being displayed as rightful.

Sonra bâki kalan küçük bir hisseye karşı en selâmetli ve en çabuk hasmını mağlub edecek afv u safh ile ve **ulüvvücenablık**la mukabele etsen, zulümden ve zarardan kurtulursun.

Yoksa sarhoş ve divane olan ve şişeleri ve buz parçalarını elmas fiatıyla alan cevherci bir Yahudi gibi,

beş paraya değmeyen fâni, zâil, muvakkat, ehemmiyetsiz **umûr-u dünyeviye**; **güya ebedî dünyada durup ebedî beraber kalacak gibi** şedid bir hırs ile ve daimî bir kin ile mütemadiyen bir adavetle mukabele etmek,

sîga-i mübalağa ile bir zalûmiyettir veya bir sarhoşluktur ve bir nevi **divaneliktir**.

İşte **hayat-ı şahsiyece** bu derece muzır olan adavet ve fikr-i intikama, -eğer şahsını seversen- yol verme ki kalbine girsin.

Eğer kalbine girmiş ise, onun sözünü dinleme.

Bak, hakikatbîn olan Hâfız-ı Şirazî'yi dinle:

دُنْيَا نَه مَتَاعِيَسْت كِه اَرَزْد بِنَزَاعِي

Yani: "Dünya öyle bir meta' değil ki, bir **niza**'a değsin."

Çünkü fâni ve geçici olduğundan kıymetsizdir.

Koca dünya böyle ise, dünyanın cüz'î işleri ne kadar ehemmiyetsiz olduğunu anlarsın!..

Hem demiş:

اَسَايِش دُو گِيْتِي تَفْسِيْر اَيْن دُو حَرْفَسْت

بَادُوَسْتَان مُرُوْت بَادُشْمَان مُدَارَا

Yani: "İki cihanın rahat ve selâmetini iki harf tefsir eder, kazandırır: Dostlarına karşı **mürüvvetkârane muâşeret** ve düşmanlarına **sulh-kârane muamele** etmektir."

Eğer dersin: "İhtiyar benim elimde değil; fıtratımda adavet var.

Hem damarıma dokundurmuşlar, vazgeçemiyorum."

Elcevab: **Sû-i hulk** ve **fena haslet** eseri gösterilmezse ve giybet gibi şeylerle ve muktezasıyla amel edilmezse; kusurunu da anlasa zarar vermez.

Madem ihtiyar senin elinde değil, vazgeçemiyorsun.

Senin manevî bir nedamet, gizli bir **tövbe** ve zimnî bir **istiğfar** hükmünde olan **kusurunu** bilmen ve o haslette haksız olduğunu anlaman; onun şerrinden seni kurtarır.

Zâten bu mektubun bu mebhasını yazdık, tâ bu manevî istiğfarı **te'min** etsin; haksızlığı hak bilmesin, haklı hasmını haksızlıkla teşhir etmesin.

A case worthy of notice: I once saw, as a result of biased partisanship,

a **pious** scholar of religion going so far in his condemnation of another scholar with whose **political opinions** he disagreed **as to imply that he was an unbeliever**.

He also **praised with respect** a dissembler who shared his own opinions.

I was appalled at these evil results of political involvement.

I said: "**I take refuge with God from Satan and politics**", and from that time on withdrew from politics.

#7

Fifth Aspect

Obstinacy and partisanship are extremely harmful in social life.

If it is said: There is a Hadith which says: "**Difference among my people is an instance of divine mercy**", and difference requires partisanship.

** al-'Ajluni, Kashf al-Khafa', i, 64; al-Manawi, Fayd al-Qadir, i, 210-1*

The sickness of partisanship also delivers the oppressed common people from the oppressor elite,

for if the elite of a town or village join together, they will destroy the oppressed common people.

If there is partisanship, the oppressed may seek refuge with one of the parties and thus save himself.

It is also from the confrontation of opinions and the contradiction of views that truth becomes apparent in its full measure .

The Answer: To the first part of the question, we say: The difference intended in the Hadith is a positive difference.

That is, each party strives to promote and diffuse its own belief;

it does not seek to tear down and destroy that of the other, but rather to improve and reform it.

Negative difference is rejected by the Hadith, for it aims in partisan and hostile fashion at mutual destruction, and

those who are at each other's throats cannot act positively.

To the second part of the question, we say: If partisanship is in the name of truth, it can become a refuge for those seeking their rights.

But as for the partisanship obtaining now, biased and self-centred, it can only be a refuge for the unjust and a point of support for them.

Cây-ı dikkat bir hâdis: Bir zaman, bu garazkârane tarafgirlik neticesi olarak gördüm ki:

Mütedeyyin bir ehl-i ilim, fikr-i siyasîsine muhalif bir âlim-i sâlihi, **tekkir derecesinde** tezyif etti.

Ve kendi fikrinde olan bir münafığı, **hürmetkârane medhetti**.

İşte siyasetin bu fena neticelerinden ürktüm,

"Eûzü billahi mineşşeytani vessiyase" dedim, o zamandan beri hayat-ı siyasiyeden çekildim.

Beşinci Vecih

Hayat-ı içtimaiyece, inad ve tarafgirlik, gayet muzır olduğunu beyan eder.

Eğer denilse: Hadîste **إِخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ** denilmiş. İhtilaf ise, tarafgirliği iktiza ediyor.

Hem tarafgirlik marazı; mazlum avamı, zalim havassın şerrinden kurtarıyor.

Çünkü bir kasabanın ve bir köyün havassı ittifak etseler, mazlum avamı ezerler.

Tarafgirlik olsa, mazlum bir tarafa iltica eder, kendisini kurtarır.

Hem tesadüm-ü efkâr dan ve tehalüf-ü ukûlden hakikat tamamıyla tezahür eder.

Elcevab: Birinci suale deriz ki: Hadîsteki ihtilaf ise, müsbet ihtilaftır.

Yani: Herbiri kendi mesleğinin tamir ve revacına sa'yeder.

Başkasının tahrib ve ibtaline değil, belki tekmil ve islahına çalışır.

Amma menfî ihtilaf ise ki: Garazkârane, adavetkârane birbirinin tahribine çalışmaktır; hadîsin nazarında merduddur. Çünkü

birbiriyle boğuşanlar, müsbet hareket edemezler.

İkinci suale deriz ki: Tarafgirlik eğer hak namına olsa, haklılara melce' olabilir.

Fakat şimdiki gibi garazkârane, nefis hesabına olan tarafgirlik, haksızlara melce'dir ki; onlara nokta-i istinad teşkil eder.

For if a devil comes to a man **engaged in biased partisanship**, encourages him in his ideas and takes his side, that man **will call down God's blessings** on the Devil.

But if **the opposing side** is joined by a man of angelic nature, then he will - **may God protect us!** - go so far as to invoke **curses** upon him.

To the third part of the question, we say: If the confrontation of views takes place in the name of justice and for the sake of truth,

then the difference concerns only **means**; there is unity with respect to **aim** and basic purpose.

Such a difference makes manifest every aspect of the truth and serves justice and truth.

But what emerges from a confrontation of views that is partisan and biased, and takes place for the sake of a **tyrannical, evil-commanding soul**, that is based on egotism and fame-seeking - what emerges from this is not **the flash of truth**, but **the fire of dissension**.

Unity of aim is necessary, but opposing views of this kind can never find a **point of convergence** anywhere on earth.

Since they do not differ for the sake of the truth, they multiply **ad infinitum**,

and give rise to **divergences** that can never be reconciled.

In Short: If one does not make of **the exalted rules**, "Love for the sake of God, (Qur'an, 40:12, 28:70, 6:57) * Dislike for the sake of God, judgement for the sake of God"(*1) **the guiding principles of one's conduct**, dispute and discord will result.

* *Bukhari, Iman. 1; Abu Da'ud, Sunna, 2; Musnad, v, 146*

If one does not say, "Dislike for the sake of God, judgement for the sake of God" and take due account of those **principles**, one's attempts to do justice will result in injustice.

#8

An event with an important lesson: Imam 'Ali (May God be pleased with him) once threw an unbeliever to the ground.

As he drew his sword to kill him, the unbeliever spat in his face. He released him without killing him.

The unbeliever said: "Why did you not kill me?"

He replied: "I was going to kill you for the sake of God. But when you spat at me, I became angered

and **the purity of my intention** was clouded by the inclinations of my soul. It is for this reason that I did not kill you."

Çünkü **garazkârane tarafgirlik eden** bir adama şeytan gelse, onun fikrine yardım edip taraftarlık gösterse, o adam o şeytana **rahmet okuyacak**.

Eğer **mukabil tarafa** melek gibi bir adam gelse, ona **hâşâ lanet** okuyacak derecede bir haksızlık gösterecek.

Üçüncü suale deriz ki: Hak namına, hakikat hesabına olan tesadüm-ü efkâr ise;

maksadda ve esasta ittifak ile beraber, **vesailde** ihtilaf eder.

Hakikatın her köşesini izhar edip, hakka ve hakikata hizmet eder.

Fakat tarafgirane ve garazkârane, **firavunlaşmış nefs-i emmare** hesabına hodefürüşlük, şöretperverane bir tarzdaki tesadüm-ü efkârdan **barika-i hakikat** değil, belki **fitne ateşleri** çıkıyor.

Çünkü maksadda ittifak lâzım gelirken, öylelerin efkârının Küre-i Arz'da dahi **nokta-i telakisi** bulunmaz.

Hak namına olmadığı için, **nihayetsiz** müfritane gider.

Kabil-i iltiyam olmayan inşikaklara sebebiyet verir. **Hâl-i âlem buna şahiddir**.

Elhasıl: **الْحُبُّ لِلَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ وَالْحُكْمُ لِلَّهِ** olan **desatir-i âliye düstur-u harekât** olmazsa nifak ve şikak meydana alır.

Evet **الْحُبُّ لِلَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ وَالْحُكْمُ لِلَّهِ** demezse, o **düsturları** nazara almazsa, adalet etmek isterken zulmeder.

Cây-ı ibret bir hâdise: Bir vakit, İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, bir kâfiri yere atmış.

Kılıncını çekip keseceği zaman, o kâfir ona tükürmüştü. O kâfiri bırakmış, kesmemiş.

O kâfir, ona demiş ki: "Neden beni kesmedin?"

Dedi: "Seni Allah için kesecektim. Fakat bana tükürdün, hiddete geldim.

Nefsimin hissesi karıştığı için **ihlasım** zedelendi. Onun için seni kesmedim."

The unbeliever replied: "If your religion is so **pure** and **disinterested**, it must be the truth."
(Shemseddin Sivasi, *Manaqib-i Chahar Yar-i Guzin*, 29)

An occurrence worthy of note: When once a judge showed **signs of anger** while cutting off the hand of a thief, **the just ruler** who chanced to observe him **dismissed** him from his post.

For if he had cut the hand in the name of **the Shari'a**, his soul would have felt pity for the victim;

he should have cut it off in a manner devoid of both anger and mercy.

Since the inclinations of his soul had had some share in his deed, he did not perform the act with justice.

A **regrettable social condition** and an awesome **disease affecting the life of society**, fit to be wept over by the heart of Islam:

To forget and abandon internal enmities when foreign enemies appear and attack is a **demand of social welfare** recognized and enacted even by the most primitive peoples.

What then ails those who claim to be serving the Islamic community that at a time when numberless enemies are taking up **positions to attack**, one after the other,

they fail to forget their **petty enmities**, and instead prepare the ground for the enemies' attacks?

it is disgraceful **savagery**, and **treason** committed against the social life of Islam.

A story to be pondered over: There were two groups of the Hasanan, **a tribe of nomads**, hostile to each other.

Although more than maybe fifty people had been killed on each side,

when another tribe such as the Sibgan or Haydaran came out against them,

those two hostile groups would forget their enmity and fight together, shoulder to shoulder,

until the opposing tribe had been **repelled**, without ever once recalling their internal dissensions.

O Believers! Do you know how many tribes of enemies have taken up position to attack the tribe of the people of belief?

There are more than a hundred of them, **like a series of concentric circles**.

The believers are obliged to take up **defensive positions**, each supporting the other and giving him a helping hand.

Is it then at all fitting for the people of belief that with their biased partisanship and **hostile rancour** they should facilitate the attack of the enemy and fling open the doors for him to penetrate the fold of Islam?

O kâfir ona dedi: "Beni çabuk kesmen için seni hiddete getirmektir. Madem dininiz bu derece **sâfi** ve **hâlistir**, o din haklır." dedi.

Hem medar-ı dikkat bir vakıa: Bir zaman bir hâkim, bir hırsızın elini kestiği vakit **eser-i hiddet** gösterdiği için, ona dikkat eden **âdil âmiri** onu o vazifeden **azletmiş**.

Çünkü **şeriat** namına, **kanun-u İlahî** hesabına kesse idi, nefsi ona acıyacak idi.

Ve kalbi hiddet etmeyip, fakat merhamet de etmeyecek bir tarzda kesecekti.

Demek nefesine o hükümden bir hisse çıkardığı için, adaletle iş görmemiştir.

Cây-ı teessüf bir **halet-i içtimaiye** ve kalb-i İslâmı ağlatacak müdhîş bir **maraz-ı hayat-ı içtimai**:

"Haricî düşmanların zuhur ve tehacümünde dâhilî adavetleri unutmak ve bırakmak" olan bir **maslahat-ı içtimaiye**yi en bedevi kavimler dahi takdir edip yaptıkları halde,

şu cemaat-ı İslâmiyeye hizmet dava edenlere ne olmuş ki; birbiri arkasında **tehacüm vaziyetini** alan hadsiz düşmanlar varken,

cüz'î adavetleri unutmayıp, düşmanların hücumuna zemin hazır ediyorlar.

Şu hal bir sukuttur, bir **vahşettir**. Hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyeye bir **hiyanettir**.

Medar-ı ibret bir hikâye: **Bedevi aşiretlerinden** Hasenan aşiretinin birbirine düşman iki kabilesi varmış.

Birbirinden belki elli adamdan fazla öldürdükleri halde;

Sıpkan veya Hayderan aşireti gibi bir kabile karşılıklarına çıktığı vakit;

o iki düşman taife, eski adaveti unutup omuz omuza verip,

o haricî aşireti **def** edinceye kadar, dâhilî adaveti hatırlarına getirmezlerdi.

İşte ey mü'minler! Ehl-i iman aşiretine karşı tecavüz vaziyetini almış ne kadar aşiret hükmünde düşmanlar olduğunu bilir misiniz?

Birbiri içindeki daireler gibi yüz daireden fazla vardır.

Her birisine karşı tesanüd ederek, el-ele verip **müdafaa vaziyeti** almaya mecbur iken;

onların hücumunu teshil etmek, onların harîm-i İslâma girmeleri için kapıları açmak hükmünde olan garazkârane tarafgirlik ve **adavetkârane inad**; hiçbir cihetle ehl-i imana yakışır mı?

There are maybe seventy circles of enemies, including the **misguided**, the **atheist**, and the **unbeliever**, each of them as harmful to you as all the **terrors and afflictions of this world**, and **each of them regarding you with greed, anger and hatred** .

#9

Your firm weapon, shield and **citadel** against all of them is none other than **the brotherhood of Islam**.

So realize just how **contrary to conscience and to the interests of Islam** it is to shake the citadel of Islam on account of petty hostilities and other pretexts! Know this, and **come to your senses!**

According to a noble Hadith of the Prophet (UWBP), **noxious and awesome persons** like Sufyan and the Dajjal will come to rule over the godless at the end of time, and exploiting **the greed, discord** and hatred amongst the Muslims and mankind,

they will need only a small force to reduce humanity to **anarchy** and the vast **world of Islam** to slavery.

O people of faith! If you do not wish to enter a **humiliating condition** of slavery, come to your senses

and enter and **take refuge** in the citadel of: **Indeed the believers are brothers**, (49:10) to defend yourselves against those oppressors **who would exploit your differences!**

Otherwise you will be able neither to protect your lives nor to defend your rights.

It is evident that if two champions are wrestling with each other, even a child can beat them.

If two mountains are balanced in the scales, even a small stone can disturb their **equilibrium** and cause one to rise and the other to fall.

So O people of belief! Your strength is reduced to nothing as a result of your **passions** and biased partisanships, and you can be defeated by the slightest forces.

If you have any interest in your social solidarity, then make of the exalted principle of "**The believers are together like a well-founded building, one part of which supports the other**" * your guiding principle in life! Then you will be delivered from **humiliation in this world** and **wretchedness in the hereafter**.

**{Bukhari, Salat 88; Adab 36; Mazalim 5; Muslim, Birr 65; Tirmidhi, Birr 18; Nasa'i, Zakat 67; Musnad vi, 140, 405, 409.}*

Sixth Aspect

Spiritual life and **correctness of worship** will suffer as a result of enmity and rancour,

O düşman daireler **ehl-i dalalet ve ilhaddan** tut, tâ **ehl-i küfrün âlemine**, tâ **dünyanın ehval ve mesaiibine** kadar birbiri içinde size karşı zararlı bir vaziyet alan, birbiri arkasında **size hiddet ve hırs ile bakan**, belki yetmiş nevi düşmanlar var.

Bütün bunlara karşı kuvvetli silâhın ve siperin ve **kal'an**: **Uhuvvet-i İslâmiye**dir.

Bu kal'a-i İslâmiyeyi, küçük adavetlerle ve bahanelerle sarsmak; ne kadar **hilaf-ı vicdan** ve ne kadar **hilaf-ı maslahat-ı İslâmiye** olduğunu bil, **ayıl!**..

Ehadîs-i şerifede gelmiş ki:

"Âhîrzamanın Süfyan ve Deccal gibi nifak ve zındıka başına geçecek **eşhas-ı müdhîşe-i muzırraları**,

İslâm'ın ve beşerin **hırs** ve **şikâkından** istifade ederek

az bir kuvvetle nev'-i beşeri **herc ü merc** eder ve koca **Âlem-i İslâmı** esaret altına alır.

Ey ehl-i iman! **Zillet içinde** esaret altına girmemek isterseniz, aklınızı başınıza alınız!

İhtilafınızdan istifade eden zalimlere karşı **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ**

إِخْوَةٌ kal'a-i kudsiyesi içine giriniz; **tahassun ediniz**.

Yoksa ne hayatınızı muhafaza ve ne de hukukunuzu müdafaa edebilirsiniz.

Malûmdur ki; iki kahraman birbiriyle boğuşurken; bir çocuk, ikisini de dögöbilir.

Bir mizanda iki dağ birbirine karşı müvazenede bulunsa; bir küçük taş, **müvazene**lerini bozup onlarla oynayabilir; birini yukarı, birini aşağı indirir.

İşte ey ehl-i iman! **İhtiras**larınızdan ve husumetkârane tarafgirliklerinizden kuvvetiniz hiçe iner, az bir kuvvetle ezilebilirsiniz.

Hayat-ı içtimaiyenizle alâkanız varsa, **الْمُؤْمِنِينَ لِلْمُؤْمِنِينَ**

كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوعِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا düstur-u âliyeyi düstur-u hayat yapınız, **sefalet-i dünyeviyeden** ve **şekavet-i uhreviyeden** kurtulunuz!..

Altıncı Vecih

Hayat-ı maneviye ve **sihhat-ı ubudiyet**, adavet ve inad ile sarsılır.

since the purity of intention that is **the means of salvation** will be damaged.

For a biased person will **desire superiority** over his enemy in **the good deeds** that he performs and will be unable to act purely **for the sake of God**.

He will also prefer, in his judgement and **dealings**, the one who takes his side; he will be unable to be just.

Thus the purity of intention and the justice that are **the bases of all good acts** and deeds will be lost on account of enmity and **hostility**.

The Sixth Aspect is extremely complex, but we will cut it short here since this is not the place to enlarge on it.

#10

Second Topic

In the Name of God, the Merciful, the Compassionate. Verily God it is Who gives all sustenance, Lord of Power and Steadfast. (51:58) * How many are the creatures that carry not their own sustenance? It is God who provides for them and for you; He is All Hearing, All-Knowing. (29:60)

O people of belief! You will have understood by now how harmful is enmity.

Understand too that greed is another awesome **disease**, as **harmful** for the life of Islam as **enmity**.

Greed brings about disappointment, **deficiency**, and **humiliation**; it is **the cause of deprivation** and **abjection**.

The humiliation and abjection of people who have leaped greedily upon the world, is a **decisive proof** of this truth.

Greed demonstrates its **evil effects** throughout the animate world, from the most universal of species to the most particular of individuals.

To seek out one's sustenance while placing one's trust in God will, **by contrast**, bring about tranquillity and demonstrate everywhere its **beneficent effects**.

Thus, fruit trees and **plants**, which are a species of animate being insofar as they require sustenance,

remain **contentedly** rooted where they are, placing their trust in God and not evincing any greed; it is for this reason that their **sustenance** hastens toward them.

They breed too far more offspring than do the animals.

The animals, by contrast, pursue their sustenance greedily, and for this reason are able to attain it only **imperfectly** and at the cost of great effort.

Çünkü **vasita-i halas** ve **vesile-i necat** olan "ihlas" zayı' olur.

Zira tarafgir bir muannid, kendi **a'mal-i hayriyesinde** hasmına **tefevvuk ister**. **Hâlisen livechillah** amele pek de muvaffak olamaz.

Hem hüküm ve **muamelâtında** tarafgirini tercih eder, adalet edemez.

İşte **ef'al** ve **a'mal-i hayriyenin esasları** olan "ihlas" ve "adalet", **husumet** ve adavetle kaybolur.

Şu Altıncı Vecih çok uzundur. Fakat kabiliyet-i makam kısa olduğundan kısa kesiyoruz.

İkinci Mebhas

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ
وَكَايِنٍ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Ey ehl-i iman! Sâbikan, adavet ne kadar zararlı olduğunu anladın.

Hem anla ki; **adavet kadar** hayat-ı İslâmiyeye en müdhiş bir **maraz-ı muzır** dahi hırstr.

Hırs, **sebeb-i haybettir** ve illet ve **zillettir** ve **mahrumiyet** ve **sefaleti** getirir.

Evet her milletten ziyade hırs ile dünyaya saldıran Yahudi Milleti'nin zillet ve sefaleti, bu hükme bir **şahid-i katı**'dır.

Evet hırs, zihayat âleminde en geniş bir daireden tut, tâ en cüz'î bir ferde kadar **sû-i tesirini** gösterir.

Tevekkülvari taleb-i rızık ise, **bilakis** medar-ı rahattır ve her yerde **hüsn-ü tesirini** gösterir.

İşte bir nevi zihayat ve rızka muhtaç olan meyvedar ağaçlar ve **nebatlar**,

tevekkülvari, **kanaatkârane** yerlerinde durup hırs göstermediklerinden, **rızıkları** onlara koşup geliyor.

Hayvanlardan pek fazla evlâd besliyorlar.

Hayvanat ise, hırs ile rızıkları peşinde koştukları için, pek çok zahmet ve **noksaniyet ile** rızıklarını elde edebiliyorlar.

Within the animal kingdom it is only the young who, as it were, evince their trust in God by proclaiming their **weakness and impotence**; hence it is that they receive in full measure their **rightful** and delicate sustenance from the treasury of **divine mercy**.

But savage **beasts** that pounce greedily on their sustenance can hope only for an **illicit** and **coarse** sustenance, attained through the expenditure of great effort. These two examples show that

greed is the cause of deprivation, while trust in God and contentment are the means to God's mercy.

In the human kingdom, some peoples have clung to the world more greedily and have loved its life with more passion than any others,

but the usurious wealth they have gained with great efforts is merely illicit property **over which they exercise temporary stewardship**, and it benefits them little.

It earns them, on the contrary, **the blows of abjection and humiliation, of death and insult**, that are rained down on them by all peoples. This shows that

greed is a source of humiliation and loss.

Hem hayvanat dairesi içinde **za'f u acz** lisan-ı haliyle tevekkül eden yavruların **meşru'** ve mükemmel ve latif rızıkları **hazine-i rahmetten** verilmesi;

ve hırs ile rızıklarına saldıran **canavar**ların **gayr-ı meşru** ve pek çok zahmet ile kazandıkları **nâhoş** rızıkları gösteriyor ki:

Hırs, sebab-i mahrumiyettir; tevekkül ve kanaat ise, vesile-i rahmettir.

Hem daire-i insaniye içinde her milletten ziyade hırs ile dünyaya yapışan ve aşk ile hayat-ı dünyeviyeye bağlanan Yahudi Milleti

pek çok zahmet ile kazandığı, kendine faidesi az, **yalnız hazinedarlık ettiği** gayr-ı meşru bir servet-i ribaî ile

bütün milletlerden yedikleri **sille-i zillet ü sefalet, katl ü ihanet** gösteriyor ki:

Hırs maden-i zillet ve hasarettir.

There are in addition so many instances of a greedy person being exposed to **loss** that "the greedy is subject to disappointment and loss" has become a **universally accepted truth**.

This being the case, if you love wealth, seek it not with greed but with **contentment**, so that you may have it in abundance.

The content and the greedy are like two men who enter **the audiencehall** of a great personage.

One of them says to himself: "It is enough that he should admit me so that I can escape from the cold outside.

Even if he motions me to sit in the lowest position, I will count it as a **kindness**."

The second man says **arrogantly**, as if he had some right in the matter and everyone were obliged to **respect** him: "I should be assigned the highest position."

He enters with greed and fixes his gaze on the highest **positions**, wishing to advance toward them.

But the master of the audience-hall turns him back and seats him in a lower position.

Instead of thanking him as he should, he is angered against him in his heart and criticizes him.

The lord of the palace will be offended by him.

The first man enters most **humbly** and wishes to sit in the lowest position.

His modesty pleases the lord of the audience-hall, and he invites him to sit in a higher position.

His gratitude increases, and his thankfulness is **augmented**.

Now this world is like an audience-hall of **the Most Merciful One**. The surface of the globe is like a banqueting spread laid out by His mercy.

The differing degrees of sustenance and **grades of bounty** correspond to **the seating positions** in the audience-hall.

Furthermore, even in the minutest of affairs everyone can experience the evil effects of greed.

For example, everyone knows in his heart that when two beggars request something, he will be offended by the one **who greedily importunes him**, and refuse his request; whereas he will take pity on the **peaceable** one and give him what he asks.

Or to give another example, if you are unable to fall asleep at night and wish to do so, you may succeed if you remain **detached**.

Hem harîs bir insan, her vakit **hasarete** düştüğüne dair o kadar vakıalar var ki,

الْحَرِيصُ خَائِبٌ خَائِرٌ

darb-ı mesel hükmüne geçmiş, umumun nazarında bir **hakikat-ı âmme** olarak kabul edilmiştir.

Madem öyledir; eğer malı çok seversen, hırs ile değil, belki **kanaat** ile malı talep et, tâ çok gelsin.

Ehl-i kanaat ile ehl-i hırs, iki şahsa benzer ki; büyük bir zâtın **divanhane**sine giriyorlar.

Birisi kalbinden der: "Beni yalnız kabul etsin, dışarıdaki soğuktan kurtulsam bana kâfidir.

En aşağıdaki iskemleyi de bana verseler, **lütuftur**."

İkinci adam güya bir hakkı varmış gibi ve herkes ona **hürmet** etmeye mecbur imiş gibi **mağrurane** der ki: "Bana en yukarı iskemleyi vermeli."

O hırs ile girer, gözünü yukarı **mevkilere** diker, onlara gitmek ister.

Fakat divanhane sahibi onu geri döndürüp aşağı oturtur.

Ona teşekkür lâzımken, teşekkürü bedel kalbinden kızıyor. Teşekkür değil, bilakis hane sahibini tenkid ediyor.

Hane sahibi de ondan istiskal ediyor.

Birinci adam **mütevaziane** giriyor; en aşağıdaki iskemleye oturmak istiyor.

Onun o kanaati, divanhane sahibinin hoşuna gidiyor. "Daha yukarı iskemleye buyurun" der.

O da gittikçe teşekküratını ziyadeleştirir, memnuniyeti **tezayüd eder**.

İşte dünya bir divanhane-i **Rahman**'dir. Zemin yüzü, bir sofrayı rahmettir.

Derecat-ı erzak ve **meratib-i nimet** dahi, **iskemleler** hükmündedir.

Hem en cüz'î işlerde de herkes hırsın sû'-i tesirini hissedebilir.

Meselâ: İki dilenci bir şey istedikleri vakit, **hırs ile ilhah eden** dilenciden istiskal edip vermemek; diğer **sâkin** dilenciye merhamet edip vermek, herkes kalbinde hisseder.

Hem meselâ: Gecede uykun kaçmış, sen yatmak istesen, **lâkayd** kalsan uykun gelebilir.

But if you desire sleep greedily, and say: "Let me sleep, let me sleep," then sleep will quit you entirely.

Yet another example is this, that if you greedily await the arrival of someone for some important purpose and continually say: "He still hasn't come," **ultimately** you will lose patience and get up and leave.

But one minute later the person will come, and your purpose will be frustrated,

The reason for all this is as follows. The production of a loaf of bread requires a field to be cultivated and **harvested**, the grain to be taken to a **mill**, and the loaf to be baked in an **oven**.

So too in the **arrangement** of all things there is a certain **slow deliberation** decreed by God's wisdom.

If on account of greed one fails to act with slow deliberation, one **will fail to notice** the steps one must mount in the arrangement of all things;

he will either fall or be unable to traverse the steps, and in either event will not reach his goal.

#12

O brothers **giddied** by preoccupation with your **livelihood**, and **drunk** on your greed for this world!

Greed is harmful and pernicious; how is it then that you **commit** all kinds of abject deed for the sake of your greed; accept all kinds of wealth, **without concern for licit or illicit**, and **sacrifice** much of the hereafter?

On account of your greed you even abandon one of the most important **pillars of Islam**, the payment of zakat,

although zakat is for everyone a means of attracting **plenty** and repelling **misfortune**.

The one who does not pay zakat is bound to lose the amount of money he would otherwise have paid:

either he will spend it on some useless object, or it will be taken from him by some misfortune.

In a **veracious** dream that came to me during the fifth year of the First World War, the following question was put to me:

"What is the reason for this hunger, **financial loss**, and **physical trial** that now afflicts the Muslims?" I replied in the dream:

"From the wealth He bestows upon us, **God Almighty** required from us either a tenth (1) or a fortieth (2)

{(1,2)-A tenth, that is, of wealth like com that every year yields a new crop; and a fortieth of whatever yielded a commercial profit in the course of the year.}

Eğer hırs ile uyku istesen: "Aman yatayım, aman yatayım" dersen, bütün bütün uykunu kaçırsın.

Hem meselâ: Mühim bir netice için birisini hırs ile beklersin; "Aman gelmedi, aman gelmedi" deyip en **nihayet** hırs senin sabrını tüketip kalkar gidersin;

bir dakika sonra o adam gelir; fakat beklediğin o mühim netice bozular.

Şu hâdisatın sırrı şudur ki: Nasıl ki bir ekmeğin vücudu, tarla, **harman**, **değirmen**, **fırına** terettüb eder.

Öyle de: **Tertib-i eşyada** bir **teenni-i hikmet** vardır.

Hırs sebebiyle teenni ile hareket etmediği için, o tertibli eşyadaki manevî basamakları **müraat etmez**;

ya atlar düşer veyahut bir basamağı noksan bırakır; maksada çıkamaz.

İşte ey **derd-i maişetle sersem olmuş** ve hırs-ı dünya ile **sarhoş olmuş** kardeşler!

Hırs bu kadar muzır ve belalı bir şey olduğu halde, nasıl hırs yolunda her zilleti **irtikâb** ve **haram helâl demeyip** her malı kabul ve hayat-ı uhreviyeye lâzım çok şeyleri **fedâ** ediyorsunuz?

Hattâ **erkân-ı İslâmiyenin** mühim bir rüknü olan zekatı, hırs yolunda terkediyorsunuz?

Halbuki zekat, her şahıs için sebab-i **bereket** ve dâfi-i **beliyyattır**.

Zekatı vermeyenin herhalde elinden zekat kadar bir mal çıkacak;

ya lüzumsuz yerlere verecektir, ya bir musibet gelip alacaktır.

Hakikatlı bir rü'ya-yı hayalîyede, Birinci Harb-i Umumî'nin beşinci senesinde, bir acib rü'yada benden soruldu:

"Müslümanlara gelen bu açlık, bu **zayıat-ı mâliye** ve **meşakkat-ı bedeniye** nedendir?" Rü'yada demiştim:

"**Cenab-ı Hak**, bir kısım maldan onda bir (Haşiye-1) veya bir kısım maldan kırkta bir (Haşiye-2), kendi verdiği malından birisini bizden istedi;

{(Haşiye-1): Yani her sene taze verdiği buğday gibi mallardan onda bir.

(Haşiye-2): Yani eskiden verdiği kırktan ki: Her senede galiben ve lâakal ribh-i ticarî ve nesl-i hayvanî cihetiyle o kırktan taze olarak on aded verir.}

so that we may benefit from the grateful prayers of the **poor**, and rancour and envy may be prevented.

But in our greed and **covetousness** we refused to give zakat, and God Almighty has taken from us a thirtieth where a fortieth was owed, and an eighth where a tenth was owed.

He required of us to undergo, for no more than one month each year, a hunger with seventy beneficial purposes.

But we took pity on our instinctual souls, and did not undergo that **temporary** pleasurable hunger.

God Almighty then punished us **by compelling** us to fast for five years, with a hunger replete with seventy kinds of misfortune.

He also required of us, out of each period of twenty-four hours, one hour to be spent in a form of **divine drill**, pleasing and **sublime**, luminous and **beneficial**.

But in our laziness we neglected the duty of prayer. That single hour was joined to the other hours and wasted.

As penance, God Almighty then caused us to undergo a form of drill and **physical exertion** that took the place of prayer."

I then awoke, and upon reflection realized that an extremely important truth was contained in that dream.

As proven and explained in the Twenty Fifth Word, when comparing **modern civilization** with **the principles of the Qur'an**,

all immorality and instability in the **social life** of man proceeds from two **sources**:

The First: "Once my stomach is full, what do I care if others die of hunger?"

The Second: "You work, and I'll eat."

That which perpetuates these two is **the prevalence of usury** and interest on the one hand, and **the abandonment of zakat** on the other.

#13

The only remedy able to cure these two awesome **social diseases** lies in **implementing zakat** as a universal principle and in **forbidding usury**.

Zakat is **a most essential support** of **happiness** not merely for individuals and particular societies, but for all of humanity.

There are two classes of men: **the upper classes** and the **common people**.

It is only zakat that will induce **compassion and generosity in the upper classes toward the common people**, and **respect and obedience in the common people toward the upper classes**.

tâ bize **fukaraların** dualarını kazandırısın ve kin ve hasedlerini men'etsin.

Biz hırslımız için **tama'kârlık** edip vermedik. Cenab-ı Hak müterakim zekatını, kırkta otuz, onda sekizini aldı.

Hem her senede yalnız bir ayda yetmiş hikmetli bir açlık bizden istedi.

Biz nefsimize acıdık, **muvakkat** ve lezzetli bir açlığı çekmedik.

Cenab-ı Hak ceza olarak yetmiş cihetle belalı bir nevi orucu beş sene **cebren** bize tutturdu.

Hem yirmidört saatte bir tek saati, hoş ve **ulvî**, nuranî ve **faideli** bir nevi **talimat-ı Rabbaniyeyi** bizden istedi.

Biz tenbellik edip, o namazı ve niyazı yerine getirmedik. O tek saati diğer saatlere katarak zayi' ettik.

Cenab-ı Hak onun keffareti olarak, beş sene talim ve **talimat** ve koşturmakla bize bir nevi namaz kıldırıldı." demiştim.

Sonra ayıldım, düşündüm, anladım ki; o rü'ya-yı hayaliyede pek mühim bir hakikat vardır.

Yirmibeşinci Söz'de, **medeniyetle hüküm-ü Kur'anı** müvazene bahsinde isbat ve beyan edildiği üzere;

beşerin **hayat-ı içtimaî**sinde bütün ahlâksızlığın ve bütün ihtilalatın **menşe'i** iki kelimedir:

Birisi: "Ben tok olduktan sonra, başkası açlıktan ölse bana ne?"

İkincisi: "Sen çalış, ben yiyeyim."

Bu iki kelimeyi de idame eden, **cerayan-ı riba** ve **terk-i zekattır**.

Bu iki müdhîş **maraz-ı içtimaî**yi tedavi edecek tek çare, zekatın bir düstur-u umumî suretinde icrasıyla, **vücub-u zekat** ve **hurmet-i riba**dır.

Hem değil yalnız eşhastâ ve hususî cemaatlerde, belki umum nev'-i beşerin **saadet-i hayatı** için **en mühim bir rükün** belki devam-ı hayat-ı insaniye için en mühim bir direk, zekattır.

Çünkü beşerde, **havas** ve **avam** iki tabaka var.

Havastan avama merhamet ve ihsan ve **avamdan havassa karşı hürmet ve itaatı** temin edecek, zekattır.

In the absence of zakat, the upper classes will descend on the common people with cruelty and oppression, and the common people will rise up against the upper classes in rancour and rebellion.

There will be a constant struggle, a persistent opposition between the two classes of men.

It will finally result in the confrontation of capital and labour, as happened in Russia.

O people of nobility and good conscience! O people of generosity and liberality!

If acts of generosity are not performed in the name of zakat, there are three harmful results. The act may have no effect,

for if you do not give in the name of God, you are in effect imposing an obligation,

and imprisoning some wretched pauper with a sense of obligation.

Then you will be deprived of his prayer, a prayer which would be most acceptable in the sight of God.

In reality you are nothing but an official entrusted with the distribution of God Almighty's bounties among His servants;

but if you imagine yourself to be the owner of wealth, this is an act of ingratitude for the bounties you have received.

If, on the contrary, you give in the name of zakat, you will be rewarded for having given in the name of God Almighty; you will have offered thanks for bounties received.

The needy person too will not be compelled to fawn and cringe in front of you; his self-respect will not be injured, and his prayer on your behalf will be accepted.

See how great is the difference between, on the one hand, giving as much as one would in zakat, but earning nothing but the harm of hypocrisy, fame, and the imposition of obligation;

and, on the other hand, performing the same good deeds in the name of zakat, and thereby fulfilling a duty, and gaining a reward, the virtue of sincerity, and the prayers of those whom you have benefited?

Glory be unto You; we have no knowledge save that which you have taught us; indeed, you are All-Knowing, All-Wise.(2:32)

Yoksa yukarıdan avamın başına zulüm ve tahakküm iner, avamdan zenginlere karşı kin ve isyan çıkar.

İki tabaka-i beşer daimî bir mücadele-i maneviyede, bir keşmekeş-i ihtilafta bulunur.

Gele gele tâ Rusya'da olduğu gibi, sa'y ve sermaye mücadelesi suretinde boğuşmaya başlar.

Ey ehl-i kerem ve vicdan ve ey ehl-i sehavet ve ihsan!

İhsanlar zekat namına olmazsa, üç zararı var. Bazan da faidesiz gider.

Çünkü Allah namına vermediğin için, manen minnet ediyorsun;

bîçare fakiri minnet esareti altında bırakıyorsun.

Hem makbul olan duasından mahrum kalıyorsun.

Hem hakikaten Cenab-ı Hakk'ın malını ibadına vermek için bir tevziat memuru olduğun halde,

kendini sahib-i mal zannedip bir küfran-ı nimet ediyorsun.

Eğer zekat namına versen; Cenab-ı Hak namına verdiği için bir sevab kazanıyorsun, bir şükran-ı nimet gösteriyorsun.

O muhtaç adam dahi sana tabasbus etmeğe mecbur olmadığı için, izzet-i nefsi kırılmaz ve duası senin hakkında makbul olur.

Evet zekat kadar, belki daha ziyade nafile ve ihsan, yahut sair suretlerde verip riya ve şöhret gibi, minnet ve tezlil gibi zararları kazanmak nerede?

Zekat namına o iyilikleri yapıp, hem farzı eda etmek, hem sevabı, hem ihlası, hem makbul bir duayı kazanmak nerede?

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ

O God, grant blessings and peace to our master Muhammad , who said: "The believer is with respect to the believer like a firm building, of which one part supports the other, " (*1) and who said too that "Contentment is a treasure that never perishes, " (*2) and to his Family and his Companions . And praise be to God, the Sustainer of All the Worlds .

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي قَالَ الْمُؤْمِنُ
لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوصِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا وَقَالَ
الْقَنَاعَةُ كَنْزٌ لَا يَفْنَى وَعَلَى إِلَهٍ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ آمِينَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

{*1-Bukhari, Salat, 88; Adab, 36; Mazalim, 5; Muslim, Birr, 65; Tirmidhi , Birr, 18; Nasa'i, Zakat, 67; Musnad, vi, 405, 409.

*2-al-Suyuti, al-Fath; al-Kabir, ii, 309.}

#14

Conclusion

(Concerning Backbiting)

In His Name, be He glorified!
And there is nothing but it glorifies Him with
praise.(17:44)

In the Fifth Point of the First Ray of the First Light of the Twenty-Fifth Word, a single Qur'anic verse having the effect of discouraging and **restraining** was shown to **induce repugnance** at backbiting in six miraculous ways.

It was shown too how **abominable** a thing is backbiting in the view of the Qur'an, and that there is therefore no need for any further explanation of the subject.

Indeed, after the Qur'an has made its declaration, there is neither the possibility nor the need for anything further.

The Qur'an **reproaches** the backbiter with six reproaches in the verse:

Would any among you like to eat the flesh of his dead brother?(49:12)

and **forbids** him to commit this sin with six degrees of severity.

When the verse is directed to those persons actually engaged in backbiting, its meaning is the following.

As is well-known, the "hamza" at the beginning of the verse has an interrogative sense.

This interrogative sense penetrates all the words of the verse like water, so that each word acquires an additional meaning.

Thus the first word asks, with its "hamza": "Is it that you have no intelligence capable of discrimination, so that you fail to perceive the ugliness of this thing?"

The second word "like" asks: "Is your heart, the seat of love and hatred, so corrupted that it loves the most **repugnant** of things?"

Hâtime

(Gıybet hakkındadır)

بِاسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Yirmibeşinci Söz'ün Birinci Şu'lesi'nin Birinci Şuarı'nın Beşinci Noktası'nın makam-ı zemm ve **zecrin** misallerinden olan birtek âyetin, mu'cizane altı tarzda gıybetten **tenfir** etmesi;

Kur'an'ın nazarında gıybet ne kadar **şeni'** bir şey olduğunu tamamiyle gösterdiğinden, başka beyana ihtiyaç bırakmamış.

Evet Kur'anın beyanından sonra beyan olamaz, ihtiyaç da yoktur.

İşte **أَيُّبُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا** âyetinde altı derece zemmi, **zemmeder**. Gıybetten altı merteye şiddetle **zeceder**.

Şu âyet bilfiil gıybet edenlere müteveccih olduğu vakit, manası gelecek tarzda oluyor. Şöyle ki:

Malûmdur: Âyetin başındaki **hemze**, sormak (âyâ) manasındadır.

O sormak manası, su gibi âyetin bütün kelimelerine girer. Her kelimedede bir hükm-ü zımnî var.

İşte birincisi, hemze ile der: Âyâ, sual ve cevab mahalli olan aklınız yok mu ki, bu derece çirkin bir şey'i anlamıyor?

İkincisi, **يُحِبُّ** lafzıyla der: Âyâ, sevmek ve nefret etmek mahalli olan kalbiniz bozulmuş mu ki, en **menfur** bir işi sever?

#15

The third word "**any among you**" asks: "What befell your sense of social and civilized responsibility that you are able to accept something poisonous to social life?"

The fourth word "**to eat the flesh**" asks: "What has befallen your sense of humanity that you are tearing your friend apart with your fangs like a wild animal?"

The fifth word "**of his brother**" asks: "Do you have no **fellow-feeling**, no **sense of kinship**, that you are able to sink your teeth into some wretch who is tied to you by numerous links of brotherhood?"

Do you have no intelligence that you are able to bite into your own **limbs** with your teeth, in such **lunatic fashion**?

The sixth word "**dead**" asks: "Where is your **conscience**? Is your **nature** so corrupt that you abandon all respect and act so repugnantly as to consume your brother's flesh?"

According then to the total sense of the verse, as well as the **indications** of each of its words,

slander and backbiting are repugnant to the intelligence and the heart, to humanity and conscience, to nature and social consciousness.

You see then that the verse condemns backbiting in six miraculous degrees and restrains men from it in six miraculous ways.

Backbiting is the vile weapon most commonly used by the people of enmity, envy, and obstinacy, and the self-respecting will never stoop to employing so unclean a weapon.

Some celebrated person once said: "I never stoop to vexing my enemy with backbiting, for backbiting is the weapon of the weak, the low, and the vile."

Backbiting consists of saying that which would be a cause of **dislike** and vexation to the person in question if he were to be present and hear it.

Even if what is said is true, it is still backbiting. If it is a lie, then it is both backbiting and **slander** and a doubly loathsome sin.

#16

Backbiting can be **permissible** in a few special instances:

First: If a **complaint** be presented to some official, so that with his help evil be removed and justice restored.

Üçüncüsü, **أَحَدُكُمْ** kelimesiyle der: Cemaatten hayatını alan hayat-ı içtimaiye ve medeniyetiniz ne olmuş ki, böyle hayatınızı zehirleyen bir ameli kabul eder?

Dördüncüsü, **أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ** kelâmıyla der: İnsaniyetiniz ne olmuş ki, böyle canavarcasına arkadaşınızı diş ile parçalamayı yapıyorsunuz?

Beşincisi, **أَخِيهِ** kelimesiyle der: Hiç **rikkat-i cinsiye**niz, hiç **sıla-i rahminiz** yok mu ki, böyle çok cihetlerle kardeşiniz olan bir mazlumun şahs-ı manevisini insafsızca dışlıyorsunuz?

Ve hiç aklınız yok mu ki, kendi **âzanızı** kendi dişinizle **divane gibi** ısıyorsunuz?

Altıncısı, **مَيْتًا** kelâmıyla der: **Vicdanınız** nerede? **Fitratınız** bozulmuş mu ki, en muhterem bir halde bir kardeşinize karşı, etini yemek gibi en müstekreh bir işi yapıyorsunuz?

Demek şu âyetin ifadesiyle ve kelimelerin ayrı ayrı **delaletiyle**:

Zemm ve gıybet, aklen ve kalben ve insaniyeten ve vicdanen ve fitraten ve milliyeten mezmumdur.

İşte bak nasıl şu âyet, îcaz-kârane altı mertebe zemmi zemmetmekle, i'caz-kârane altı derece o cürümden zecreder.

Gıybet, ehl-i adavet ve hased ve inadın en çok istimal ettikleri alçak bir silâhtır. İzzet-i nefis sahibi, bu pis silâha tenezzül edip istimal etmez.

Nasıl meşhur bir zât demiş:

أَكْبَرُ نَفْسِي عَنْ جَزَاءِ بَغِيْبَةٍ * فَكُلُّ إِغْتِيَابٍ جَهْدٌ مَنْ لَا لَهُ جَهْدٌ

Yani: "Düşmanıma gıybetle ceza vermekten nefsimi yüksek tutuyorum ve tenezzül etmiyorum. Çünkü gıybet; zaîf ve zelil ve aşağıların silâhıdır."

Gıybet odur ki: Gıybet edilen adam hazır olsa idi ve işitse idi, **kerahet** edip darılacaktı.

Eğer doğru dese, zâten gıybettir. Eğer yalan dese; hem gıybet, hem **iftira**dır. İki katlı çirkin bir günahdır.

Gıybet, mahsus birkaç maddede **caiz** olabilir:

Birisi: **Şekva** suretinde bir vazifedar adama der, tâ yardım edip o münkeri, o kabahati ondan izale etsin ve hakkını ondan alsın.

Second: If a person contemplating co-operation with another comes to seek your advice,

and you say to him, purely for the sake of his benefit and to advise him correctly, without any self-interest: "Do not co-operate with him; it will be to your disadvantage."

Third: If the purpose is not to expose someone to disgrace and notoriety, but simply to make people aware, and one says: "That foolish, confused man went to such-and-such a place."

Fourth: If the subject of backbiting is an open and unashamed sinner; is not troubled by evil, but on the contrary takes pride in the sins he commits; finds pleasure in his wrongdoing; and unhesitatingly sins in the most evident fashion.

In these particular cases, backbiting may be permissible, if it be done without self-interest and purely for the sake of truth and communal welfare.

But apart from them, it is like a fire that consumes good deeds like a flame eating up wood.

If one has engaged in backbiting, or willingly listened to it, one should say: "O God, forgive me and him concerning whom I spoke ill",

and say to the subject of backbiting, whenever one meets him: "Forgive me."

The Eternal One, He is the Eternal One!
Said Nursi

Birisi de: Bir adam onunla teşrik-i mesai etmek ister. Senin ile meşveret eder.

Sen de sırf maslahat için garazsız olarak, meşveretin hakkını eda etmek için desen: "Onun ile teşrik-i mesai etme. Çünkü zarar göreceksin."

Birisi de: Maksudı, tahkir ve teşhir değil; belki maksudı, tarif ve tanıttırmak için dese: "O topal ve serseri adam filan yere gitti."

Birisi de: O gıybet edilen adam fâsık-ı mütecahirdir. Yani fenalıktan sıkılmıyor, belki işlediği seyyiatla iftihar ediyor; zulmü ile telezüz ediyor, sıkılmayarak aşikâre bir surette işliyor.

İşte bu mahsus maddelerde garazsız ve sırf hak ve maslahat için gıybet caiz olabilir.

Yoksa gıybet, nasıl ateş odunu yer bitirir; gıybet dahi a'mal-i sâlihayı yer bitirir.

Eğer gıybet etti veyahut isteyerek dinledi; o vakit اَللّٰهُمَّ

اغْفِرْ لَنَا وَ لِمَنْ اَغْتَبْنَاهُ demeli,

sonra gıybet edilen adama ne vakit rast gelse, "Beni helâl et" demeli.

اَلْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Said Nursî